Vóór Rijswijk.

Verkiezingsprogramma 2026 - 2030

DE RIJSWIJKSE VVD

Inhoudsopgave

Liberale waarden en keuzes vóór jouw Rijswijk 3

I. Fijn leven in jouw Rijswijk 5

1. Een Rijswijk waar wordt gebouwd aan de toekomst 6
2. Een Rijswijk met voldoende natuur en groen 7
3. Een Rijswijk dat schoon en netjes is 8
4. Een Rijswijk dat klaar is voor het klimaat van de toekomst 9

II. Ruimte voor werk en vooruitkomen in jouw Rijswijk 11

1. Een Rijswijk met een sterke economie en een gezond MKB 12
2. Een Rijswijk dat bereikbaar en verkeersveilig is 14
3. Een Rijswijk waar iedereen mee kan doen en werken loont 17

III. Meedoen en genieten in jouw Rijswijk 19

1. Een Rijswijk met goede zorg voor iedereen 20
2. Een Rijswijk waar iedereen kan bewegen en sporten 22
3. Een Rijswijk met ruimte voor kunst en cultuur voor iedereen 23
4. Een Rijswijk waar iedereen fijn naar school kan gaan 23

IV. Veilig in jouw Rijswijk 25

1. Een Rijswijk dat veilig is voor iedereen 26

V. Een moderne gemeente in jouw Rijswijk 29

1. Een Rijswijk dat belastingen laag houdt en verstandig uitgeeft 30
2. Een Rijswijk met een sterke en kleine overheid 31
3. Een Rijswijk waar iedereen mee kan praten 32

VI. Doorrekening 34

Liberale waarden en keuzes vóór jouw Rijswijk

Beste Rijswijkers,

Rijswijk is een gemeente om van te houden! Jij woont in deze fantastische stad die volop kansen biedt. De Rijswijkse VVD wil de stad verder verbeteren zodat jij ook in de toekomst in een leefbare stad kan blijven wonen of werken. Dat doen wij samen met alle inwoners en ondernemers.

Op woensdag 18 maart 2026 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Dan is het aan jou om te bepalen wie in de gemeenteraad mag plaatsnemen om jouw geluid te laten horen. In de afgelopen jaren hebben wij met onze wethouder en gemeenteraadsleden laten zien hoe wij de stad verstandig en stabiel besturen. En hoe wij de toekomst van ons mooie Rijswijk voor ons zien.

Dat is een Rijswijk waar je kan genieten en ontspannen met veel groen en schone lucht, een Rijswijk met meer woningen en goede voorzieningen, betere bereikbaarheid, waar ouderen hulp krijgen en kinderen fijn naar school gaan. Een stad waar wij geld verdienen voor de toekomst, met een sterke economie en waar je na een leven lang hard werken kan genieten van een welverdiend pensioen.

Wij beschermen jouw portemonnee, houden jouw buurt veilig en leefbaar, bouwen betaalbare woningen voor nu en de toekomst, geven ruimte aan ondernemers en zorgen voor een moderne en toegankelijke gemeente. Dat is nodig zodat Rijswijkers vooruit kunnen komen en zich thuis voelen in hun stad. De onrust in de wereld om ons heen vraagt om keuzes, om forse investeringen in veiligheid. Want in een veilig land en een veilige stad voel je je vrij om te zijn wie je wilt zijn. Dat is Rijswijk. Dat is waar de Rijswijkse VVD voor gaat.

In dit programma is per onderwerp te lezen wat de Rijswijkse VVD voor ogen heeft. De komende vier jaar nemen wij graag weer de verantwoordelijkheid om deze punten in samenwerking met andere partijen en samen met inwoners en ondernemers uit te voeren.

Met een fantastische kandidatenlijst en een ijzersterk inhoudelijk verhaal kan de Rijswijkse VVD echt het verschil maken. Voor alle inwoners en ondernemers die meedoen in de samenleving. Daarvoor hebben wij uw stem nodig op 18 maart 2026. Ga stemmen. Kies de Rijswijkse VVD: **Vóór Rijswijk.**

Als lijsttrekker ben ik vereerd en trots om ons verhaal te mogen vertellen. Als vader van een gezin met drie opgroeiende kinderen voel ik mij erg thuis in Rijswijk. Ik heb mogen ervaren hoeveel de stad te bieden heeft, hoe veilig en vrij mijn kinderen opgroeien en hoe persoonlijk het contact met inwoners is. Ik ervaar Rijswijk als een groot en gezellig dorp met de uitdagingen van een grote stad.

De afgelopen jaren heb ik mij als wethouder onvermoeibaar ingezet voor een Rijswijk om van te houden! Dat wil ik graag nog een periode doen. Vanuit het realistische midden met een liberale- rechts progressieve invalshoek: voor een slagvaardige overheid met minder regels en in verbinding met alle inwoners en ondernemers. Niet alleen voor de toekomst van mijn kinderen, maar juist ook voor jouw kinderen. Niet alleen voor mijn wijk, maar juist ook voor jouw wijk.

Werner van Damme
Lijsttrekker Rijswijkse VVD

Jordy Loof en Werner van Damme
Verkiezingsprogrammacommissie Rijswijkse VVD

Vóór Rijswijk.

Rijswijkse VVD

De Rijswijkse VVD is voor alle Rijswijkers goed bereikbaar. Mocht je iets met ons willen delen of heb je vragen? Neem gerust contact met ons op. Zie hiervoor onze contactpagina op https://rijswijk.vvd.nl/contact

I. Fijn leven in jouw Rijswijk

1. Een Rijswijk waar wordt gebouwd aan de toekomst

Een huis is een thuis. De plek waar je je veilig en prettig kunt voelen. Daarom is het belangrijk dat iedereen een passende woning kan vinden. Wij willen dat Rijswijkers op ieder moment in hun leven het juiste huis kunnen vinden. Een huis dat je kunt aanpassen aan de levensfase waarin je je bevindt. Maar de realiteit is anders. Rijswijk bouwt gelukkig volop en daar gaan wij de komende jaren mee door.

- **Voldoende en betaalbare woningen in Rijswijk.** Een huis is meer dan een dak boven je hoofd. Wonen is de basis voor een gelukkig leven. Je spreekt er af met vrienden, kan er een gezin stichten of een thuiswerkplek inrichten. Voor te veel mensen is een huis echter onbereikbaar geworden. Daarom zetten wij ons in voor voldoende betaalbare en beschikbare woningen voor starters, gezinnen, senioren, jongeren en studenten.
- **8000 nieuwe woningen in Rijswijk de komende 4 jaar.** Dit doen wij door snel verder te gaan met de ontwikkelingen in Bogaard Stadcentrum, het Havenkwartier en de ontwikkeling van *At The Park* en de Broodfabriek in de Plaspoelpolder. Ook gaan wij door met de bouw van woningen die al gepland zoals in Rijswijk-Buiten en Pasgeld-Oost en -West. We hebben extra aandacht voor voldoende koopwoningen in het middensegment.
- **Makkelijker bouwen met minder regels.** De woningbouwopgave is urgent en vraagt om snel handelen. Extra regels bovenop bijvoorbeeld het bouwbesluit zijn verwarrend voor bouwers en ontwikkelaars. Daar gaat voor eind 2026 de stofkam doorheen.
- **Betere doorstroming van woningen.** Door samen te werken in de regio Haaglanden pakken wij doorstroming aan bij zowel sociale huur, vrije huur als bij koopwoningen. Zo krijgen wij voor elkaar dat ouderen die kleiner willen wonen niet langer in een eengezinswoning hoeven te blijven en regelen wij eerlijke toegang tot de huizenmarkt voor jongeren en starters. Wij gaan met verhuurders in gesprek om een woonprogramma op te zetten dat rekening houdt met de verschillende levensfases van Rijswijkers.
- **Starterslening en betaalbare huizen voor Rijswijkers**. Wij ondersteunen starters bij het kopen van een woning met gemeentelijke startersleningen en bouwen betaalbare huizen die aansluiten bij de behoeften van starters en gezinnen.
- **Extra aandacht voor starters, jongeren en ouderen.** Voor het betaalbaar en beschikbaar houden van woningen zet de gemeente zich maximaal in. Denk hierbij aan het woonfonds voor huurwoningen. Woningen voor starters, jongeren en ouderen krijgen extra aandacht van de gemeente.
- **Sociale huur gericht op de behoefte van Rijswijkers.** Sociale huurwoningen zijn alleen beschikbaar voor mensen die deze ook echt nodig hebben. Daarom pakken wij scheefwonen aan. Rijswijkers krijgen voorrang bij de toewijzing van sociale huurwoningen.
- **Strenge handhaving illegale verhuur.** Strenge handhaving van het verbod om sociale huurwoningen illegaal door te verhuren is hard nodig. De woningen die hierdoor vrij komen gaan snel naar mensen die op de wachtlijst staan.

- **Geen voorrang voor statushouders in onze stad.** Wij zorgen voor tijdelijk huisvesting van statushouders, maar zij krijgen geen voorrangspositie bij het toewijzen van sociale huurwoningen.
- **Huurders mogen hun sociale huurwoning kopen.** Wij willen huurders van sociale huurwoningen de kans geven om hun woning te kopen, zodat zij vermogen kunnen opbouwen. Dit stimuleert doorstroming en biedt woningcorporaties de mogelijkheid om met de opbrengst nieuwe sociale huurwoningen te bouwen.
- **Leefbare Rijswijkse woonwijken**. Het splitsen van woningen laten wij alleen toe als dit geen nadelig effect heeft op de leefbaarheid in Rijswijkse woonwijken, zoals onacceptabele parkeerdruk of extra afvalproblematiek. Wij willen niet dat in woonwijken huizen wordt gesplitst zodat hier arbeidsmigranten in kunnen worden geplaatst.
- **Verkamering is in Rijswijk niet toegestaan.** Verkamering, het opdelen van huizen in allerlei woningen, is namelijk niet goed voor de leefbaarheid in de Rijswijkse buurten.
- **Afschaffen onnodige regels.** Belemmeringen en extra regels die woningbouw moeilijk maken schaffen wij af.
- **Voldoende huisartsen, tandartsen, supermarkten en scholen.** Het voorzieningenniveau groeit mee met het aantal inwoners in Rijswijk. De gemeente gaat met normen sterker sturen op voldoende voorzieningen. Alle Rijswijkers moeten makkelijk een huisarts en tandarts vinden of zonder wachtlijsten naar de school van hun keuze kunnen.
- **30% sociale huur voor Rijswijk.** Wij willen dat woningen voor alle Rijswijkers bereikbaar en betaalbaar zijn. Daarom willen wij dat gemiddeld 30% van de Rijswijkse woningen bestaat uit sociale huur. Wij gebruiken de definitie die het CBS hanteert.
- **Beperkte ruimte in onze stad.** Rijswijk is een groeiende gemeente met een hoge bebouwingsdichtheid. De schaarse ruimte die de gemeente kent staat onder druk vanwege de vraag naar voorzieningen, woningbouw en bedrijvigheid. Niet iedere opgave of prioriteit kan op Rijswijks grondgebied. Windmolens, een (kleine modulaire) kerncentrale, een waterzuiveringsinstallatie of grootschalige afvalverwerking passen simpelweg niet.

2. Een Rijswijk met voldoende natuur en groen

Rijswijk is een stad die ademt, waar je kan ontspannen en genieten van het mooie groen. Wij willen de kwaliteit van natuur en groen verbeteren in de groeiende stad.

- **Rijswijkers beschermen tegen extreem weer.** Elke ontwikkeling in Rijswijk is een kans om de leefomgeving toekomstbestendiger te maken. Zo is Rijswijk beter voorbereid op extreem weer. Dit doen wij door bijvoorbeeld ruimte te maken voor waterberging en water afvoer drainage en infiltratie (wadi's).
- **Bodemdaling in Rijswijk in de gaten houden.** Bodemdaling heeft grote gevolgen voor gebouwen en de openbare ruimte. In gebieden waar de bodem daalt bereiden wij ons hierop voor, bijvoorbeeld in onderhoudsplannen, en zoeken wij naar maatregelen die de daling vertragen.
- **Moderniseren van het Rijswijkse riool.** Bij vervanging van het rioolstelstel scheidt de gemeente regenwater van huishoudelijk afvalwater. Zo stimuleren wij hergebruik van

water en gebruiken wij minder. Ook het afkoppelen van regenwaterafvoer door particulieren en ondernemers wordt gestimuleerd.

- **Groene oevers in Rijswijk.** Het aanleggen en goed beheren van groene oevers en het beperken van schade hieraan verbetert de waterkwaliteit en zorgt voor een aantrekkelijke en groene leefomgeving. Dit kan ook rioolverstoringen voorkomen.
- **Meer groen in Rijswijk.** Wij willen meer aanleg en behoud van groen. Dit zorgt voor ruimte voor ontspanning en een mooie leefomgeving die tevens verkoeling en schaduw in dichtbebouwde straten en wijken brengt. Wij willen de aanleg van groene daken stimuleren en het gebruik van regentonnen aanmoedigen.
- **Rijswijk blijft groen.** Rijswijk is en blijft groen. In de Landgoederen- en stadsparkzone, zoals het Wilhelminapark, het Elsenburgerbos en de Hoekpolder, willen wij niet bouwen. Onze Rijswijkse parken krijgen stapsgewijs een opknapbeurt.
- **Meer groene plekken.** Wij willen meer groene plekken met bomen en planten, hoe klein dan ook, in alle Rijswijkse wijken en bedrijventerreinen. Een stenen omgeving is al snel opgefleurd met vergroening, een struik of plantenbak en groene daken. Zo zorgen wij voor een omgeving die klimaatbestendiger en koeler is. Dat gaat onder andere hittestress tegen.
- **Samenwerken om Rijswijk groen te houden**. Bij het onderhoud van groen werken wij zoveel mogelijk samen met Rijswijkers. Initiatieven van bewoners en organisaties zoals Platform Groen om de eigen straat of buurt te vergroenen en onderhouden, zoals het aanleggen van stoeptegeltuintjes en het wippen van tegels, worden van harte aangemoedigd.
- **Een Rijswijk waar ook dieren zich thuis voelen.** Niet alleen voor mensen, maar ook voor dieren is Rijswijk een prettige stad. Wij spannen ons er daarom voor in om het leefklimaat van dieren zo goed mogelijk te maken. Dat betekent groen en ruimte voor dieren, veilige uitlaatplekken en het wegnemen van hindernissen voor de dierenambulance.

3. Een Rijswijk dat schoon en netjes is

De openbare ruimte moet leefbaar, bereikbaar en veilig zijn. Wij willen voldoende vergroening, parkeerplekken en speelplekken die aansluiten bij de behoeften van Rijswijkers. Schoon heel en veilig staan centraal.

- **Afvaldumpingen stevig aanpakken.** Afvaldumping wordt stevig beboet. De boete hiervoor gaat omhoog. Als een handhaver afvaldumpingen ziet wordt geen waarschuwing gegeven, maar direct beboet. Handhavers zoeken waar mogelijk tussen gedumpt afval naar adressen om te achterhalen wie afval heeft gedumpt. Wij zetten mobiel cameratoezicht in op bekende plekken waar afvaldumpingen plaatsvinden.
- **Handhavers trainen en uitrusten**. Handhavers worden goed getraind en uitgerust om effectief op te treden tegen overtreders. Op hotspots wordt een buurtonderzoek ingezet om daders bestuurlijk en strafrechtelijk op te sporen en tegen hen op te treden.
- **Afvaldumpingen samen aanpakken.** Rijswijkers worden actief aangemoedigd om dumpingen (anoniem) te melden.
- **Hergebruik en recycling van afval in Rijswijk.** Wij streven zoveel als mogelijk naar hergebruik en recycling van afval (afvalpreventie). De gemeente stimuleert kringloopbedrijven, weggeefwinkels en repaircafé's en bevordert dat zij samenwerken met Avalex en andere initiatieven om de lokale economie zoveel mogelijk circulair te maken.

- **Plastic, metalen, drinkpakken bij het restafval.** PMD wordt niet apart ingezameld, want dat kan makkelijker achteraf in de fabriek. Groente, Fruit en Tuinafval is zwaar en nat en wordt wel apart ingezameld om hoge verbrandingskosten en hoge CO2-heffingen te voorkomen. Minder verbrandingskosten draagt bij aan een lagere afvalstoffenheffing.
- **Ondergrondse afvalcontainers.** Om overlast van o.a. meeuwen, ratten en ongedierte te voorkomen zijn wij voorstander van ondergrondse afvalcontainers waar daar ruimte voor is. Iedereen met een Avalexpas kan gebruik maken van alle containers in Rijswijk.
- **Zwerfvuil, hondenpoep, vuilnis snel opruimen.** Hondenpoep, zwerfvuil, vuilnis rondom afvalcontainers, graffiti en andere soorten overlast pakken wij hard aan. Vernielingen worden snel hersteld. De kosten hiervan worden zoveel mogelijk verhaald op de veroorzaker.
- **Overlast van ongewenst ongedierte aanpakken.** Overlast van ratten gaan wij aanpakken. Ook exoten zoals de eikenprocessierups, tijgermug en de Amerikaanse rivierkreeft willen wij een halt toeroepen. Dit doen wij in samenwerking met Rijswijkers, woningcorporaties, ondernemers en andere overheden.

4. Een Rijswijk dat klaar is voor het klimaat van de toekomst

Landen zoals Rusland, China en andere falende staten die de vrije, westerse samenleving niet omarmen vormen een bedreiging voor onze vrijheid. De afhankelijkheid van hun energie willen wij daarom afbouwen. Daarnaast is het zaak om toekomstige generaties niet op te zadelen met huidige klimaatproblemen. Daarom zetten wij vol in op de energietransitie. De energietransitie moet voor Rijswijkers en ondernemers betaalbaar, duurzaam en werkbaar zijn.

- **Netcongestie oplossen**. Ondernemers willen zonder gedoe ondernemen. Inwoners willen thuis een elektrische auto laden of de wasmachine aanzetten, zonder last te hebben van stroomtekorten of lange wachtlijsten. Daarom zorgen we ervoor dat netbeheerders versneld netten kunnen aanleggen in Rijswijk. Rijswijk verleent hiervoor met voorrang en snel vergunningen. Tegelijk ondersteunen we bedrijven die met netcongestie te maken hebben door mee te denken over slimme oplossingen en bijvoorbeeld door energiemanagers beschikbaar te stellen voor bedrijventerreinen.
- **Ondersteunen van energiehubs en smart grid's.** Zolang het energienetwerk nog niet voldoende is uitgebreid, kan capaciteit worden vrijgemaakt door slim energie uit te wisselen. Bijvoorbeeld een bedrijf dat alleen overdag zijn apparatuur heeft aanstaan, terwijl de buurman 's nachts zijn busjes oplaadt. Wij ondersteunen dit met energieregisseurs en/of smart grid's. Dit mag niet in de weg gezeten worden door onnodige bureaucratische regels.
- **Gezonde lucht in Rijswijk.** Wij nemen maatregelen om de lucht in Rijswijk schoner te maken. Dit doen wij door samenwerking met andere overheden in de regio/provincie en de Rijksoverheid.
- **Samenwerking met netbeheerders.** In samenwerking met netbeheerder Stedin ontwikkelt de gemeente maatregelen die het bewuster en anders omgaan met elektriciteit bevorderen, zoals het laden van de auto buiten de piekmomenten en netbewuste nieuwbouw.
- **Energieneutraal Rijswijk in 2050.** Wij ondersteunen het streven naar een energieneutraal Rijswijk in 2050. Door energie te besparen en meer duurzame energie op te wekken kunnen wij dit bereiken. Daarbij stimuleren wij milieubewust

ondernemen, met een rol voor de lokale opwekking van duurzame energie. Rijswijk sluit daarbij zoveel mogelijk aan bij plannen die de Rijksoverheid maakt.

- **Zonnepanelen op Rijswijkse daken.** Lang niet alle geschikte daken liggen vol zonnepanelen. De gemeente helpt woningbezitters en VvE's met gezamenlijke inkoopacties en stimuleren ondernemers om zonnepanelen te plaatsen. Op gebouwen die eigendom zijn van de gemeente worden zonnepanelen geplaatst.
- **Een warmtenet voor Rijswijk.** Met de aanleg van warmtenetten in de wijken die daarvoor in aanmerking komen gaan wij door. Dit moet betaalbaar zijn voor Rijswijkse huishoudens. Dit vermindert tevens de druk op het elektriciteitsnet. Wij maken daarvoor gebruik van de mogelijkheden die de nieuwe Wet collectieve warmte zal bieden.
- **Alternatieven voor gas in kaart brengen.** Wij maken met belangrijke partners als woningbouwcorporaties, warmtebedrijven en netbeheerders plannen om die alternatieven voor gas ook van de grond te krijgen en mensen te helpen mee te doen.
- **Subsidies voor verduurzaming van Rijswijkse woningen.** De gemeente informeert bewoners actief over voorzieningen/subsidies voor duurzaamheid en de energietransitie, zoals voor het isoleren van woningen.
- **Isoleren van Rijswijkse woningen.** Wij helpen Rijswijkers in slecht geïsoleerde woningen via energiefixers om snelle verbeteringen aan te brengen om energie te besparen. Wij pakken daarnaast gemeentelijk vastgoed aan en helpen ook scholen en sporthallen met isolatie en verduurzaming.
- **Voldoende en schoon drinkwater.** De beschikbaarheid van voldoende en schoon drinkwater staat onder druk door de toename van inwoners in onze regio. Voldoende drinkwater is een noodzakelijke randvoorwaarde bij het realiseren van extra woningen, ook in Rijswijk. Besluitvorming en aandacht is nodig binnen de gemeente bij keuzes over ruimte, natuur en water. Wij zetten ons in de regio in voor ruimte voor projecten voor extra drinkwater. Zo kan onze regio maatschappelijk en economisch blijven groeien én duurzaam blijven beschikken over betrouwbaar drinkwater.

II. Ruimte voor werk en vooruitkomen in jouw Rijswijk

1. Een Rijswijk met een sterke economie en een gezond MKB

Ondernemers maken de stad. Winkels en terrassen zorgen voor levendige centra. Ondernemers krijgen in Rijswijk de ruimte binnen helder gestelde grenzen. Rijswijk ligt in het hart van Haaglanden, middenin de metropool Rotterdam-Den Haag. De groei van inwoners vraagt om meer ruimte voor bedrijvigheid, voldoende winkels en horeca. Wij vinden dat de gemeente en de regio zich actief moet inspannen voor de juiste ondernemer op de juiste plek. Daarbij moeten wij bestaande terreinen beter benutten. Rijswijk werkt actief samen met belangenverenigingen zoals de Belangen Bedrijven Rijswijk (BBR), Economic Board Zuid-Holland (EBZ) en VNO/NCW. De winkeliersvereniging Oud-Rijswijk en de ondernemersvereniging Bogaard Stadscentrum krijgen via centrummanagement financiële steun van de gemeente. Op wensen van ondernemers wordt snel en adequaat gereageerd.

- **Een modern Bogaard Stadscentrum**. Bogaard stadscentrum wordt omgevormd tot een winkelcentrum voor dagelijkse boodschappen, winkels, horeca en ontspanning.
- **Een gezellig winkelcentrum in Oud-Rijswijk.** Winkels en horeca concentreren zich in het kernwinkelgebied in Oud-Rijswijk. Het is belangrijk om te voorkomen dat winkelpanden worden gebruikt als woning of een slechte uitstraling hebben. Wij behouden het karakteristieke aanzicht van Oud-Rijswijk.
- **Eerste uur gratis parkeren in Rijswijkse winkelgebieden.** In de winkelgebieden waar je nu het eerste uur gratis kan parkeren blijft dit zo.
- **Terrasverwarmers voor ondernemers.** Over terrasverwarmers doen we niet moeilijk. Ze verlengen het terrasseizoen en zorgen voor gezelligheid op straat, ook bij minder weer.
- **Steun voor onze Rijswijkse bedrijven en ondernemers.** Rijswijkse bedrijven en ondernemers krijgen ruimte om te ondernemen. Wij beantwoorden vragen snel en zorgen voor heldere procedures. Wij stimuleren op verzoek van ondernemers de samenwerking, bijvoorbeeld in de vorm van een Bedrijveninvesteringszone.
- **Rijswijkse ondernemers helpen met vergunningen.** De Omgevingswet maakt het op termijn makkelijker voor ondernemers om vergunningen aan te vragen. Dat is nu nog niet het geval. De gemeente helpt daarom ondernemers bij vergunningentrajecten.
- **Verkoop van het AZC-terrein.** Een AZC op een modern bedrijventerrein als de Plaspoelpolder is niet passend. Het terrein waar nu voor twee jaar het AZC is gevestigd wordt verkocht voor de ontwikkeling van een passend bedrijf in de maakindustrie of een modern kantoorpand.
- **Rijswijk draag een steentje bij aan Defensie.** Wij zijn trots dat wij wel ruimte kunnen bieden aan de opgaves van Defensie, doordat zij de TNO-locatie willen kopen. Dit mag niet ten koste gaan van ruimte voor toekomstige voorzieningen en bedrijvigheid. Daarom willen wij het AZC-terrein verkopen voor bedrijvigheid of bijvoorbeeld een faculteit van de TU Delft.
- **Bedrijventerrein ’t Haantje verder ontwikkelen.** Het bedrijventerrein ’t Haantje wordt financieel onderdeel van het IPP-Haaglanden om gezamenlijk meer slagkracht te generen voor de herontwikkeling van verouderde bedrijventerreinen.
- **Lobby om de A4 te verbreden.** Vanwege de centrale ligging langs twee snelwegen, twee internationale vliegvelden, goede ov-verbindingen en vele fietsroutes is Rijswijk een aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven. De gemeente spant zich via een actieve lobby richting de Rijksoverheid in om de A4 te verbreden en sluipverkeer naar Den Haag via de Plaspoelpolder te voorkomen. Wij maken met Rijkswaterstaat nieuwe

afspraken over eventuele ontwikkelingen die Rijswijk tegelijkertijd met de verbreding van de A4 kan laten plaatsvinden.

- **Parkeervergunningen ook beschikbaar voor Rijswijkse bedrijven en ondernemers.** Bedrijven en ondernemers krijgen voldoende parkeervergunningen om te kunnen ondernemen.
- **Ruimte voor ondernemers op bedrijventerreinen.** Het STOMP-principe is bij de herinrichtingen van, of onderhoud op, Rijswijkse bedrijventerreinen niet leidend. Ruimte voor ondernemen is het leidende principe.
- **Ruimte voor ondernemers bij ontwikkelingen in Rijswijk.** Bestaande bedrijventerreinen blijven voor bedrijvigheid behouden. Bij bouwprojecten waar gemengd voor wonen en werken wordt gebouwd stellen wij eisen aan bedrijfsruimten zodat een groot scala aan bedrijven zich kan vestigen in Rijswijk.
- **Rijswijkse bedrijventerreinen beschermen tegen extreem weer.** Bedrijventerreinen gaan wij omvormen tot aantrekkelijke verblijfsgebieden waar hittestress door vergroening wordt tegengegaan. Net als in woongebieden is het op bedrijventerreinen nodig om beter om te gaan met extreem weer. Wij willen bedrijventerreinen verder vergroenen.
- **Het juiste bedrijf op de juiste plek in Rijswijk.** Om het juiste bedrijf op de juiste plek te krijgen stimuleert de gemeente de huisvesting van bedrijven die bijdragen aan groene groei en een circulaire economie.
- **Voldoende ruimte voor het juiste bedrijf op de juiste plek.** Het juiste bedrijf op de juiste plek vraag om zogenoemde ‘schuifruimte’ en moet financieel haalbaar zijn. Wij gaan daarom met omliggende gemeenten en de provincie kijken naar een verplaatsingsfonds.
- **Actief beleid om leegstaande panden op Rijswijkse bedrijventerreinen op te kopen.** De gemeente zet zich in voor actief vastgoedbeleid op bedrijventerreinen zodat het mogelijk is om rotte appels te kopen, te ontwikkelen en weer in de markt te zetten voor ondernemers.
- **Bereikbare Rijswijkse bedrijventerreinen.** De bedrijventerreinen moeten goed bereikbaar blijven. Dit is namelijk een belangrijke reden voor ondernemers en bedrijven om zich in Rijswijk te vestigen. De dagelijkse files op de Treubstraat willen wij verminderen.
- **Samenwerken met ondernemers en ondernemersorganisaties.** Wij blijven het hele jaar door goed in gesprek met ondernemers en ondernemersorganisaties in Rijswijk. Minstens één keer per jaar gaat de gemeente met deze organisaties gezamenlijk in gesprek.
- **Aantrekkelijke entree voor Oud-Rijswijk.** Het historisch centrum Oud-Rijswijk krijgt een aantrekkelijke entree, waar rekening wordt gehouden met bezoekers die met de auto, fiets of lopend komen.
- **Een gezellige Herenstraat.** Wij willen kijken hoe wij de voortuinen van het Museum Rijswijk en de Oude Kerk meer kunnen betrekken bij het oude stadscentrum.
- **Aansluiten bij landelijke vuurwerkregels.** Voor het gebruik van vuurwerk volgt de gemeente het landelijke beleid. Lokale afsteekverboden zoals die de afgelopen jaren zijn ingevoerd werken niet. Wij handhaven streng tegen overtreders.
- **Eenvoudige vergunningverlening voor Rijswijkse evenementen.** Vergunningen voor evenementen worden sneller en eenvoudiger verleend, bijvoorbeeld via een digitaal evenementenloket. Kleinschalige evenementen krijgen laagdrempelige veiligheidseisen. Evenementen zorgen voor levendigheid in de stad. Rijswijkers en organisaties die iets willen organiseren kunnen eenvoudig een vergunning aanvragen.

- **Subsidie voor Rijswijkse evenementen.** De gemeente moedigt het organiseren van evenementen aan en door subsidie te verlenen voor onder meer een avond4daagse, Strandwalfestival en de sinterklaasviering. Evenementen in de openbare ruimte zijn ook steeds meer geld kwijt aan beveiliging. Wij willen kijken of een deel van deze kosten door de gemeente kan worden betaald.

2. Een Rijswijk dat bereikbaar en verkeersveilig is

Rijswijk heeft last van veel autoverkeer met de bestemming Den Haag. Dat zorgt voor files en vieze lucht. Wij steunen de plannen van de gemeente Den Haag om het gebruik van de centrumring te promoten. Door de groei van Rijswijk is investeren in OV en andere vormen van mobiliteit noodzakelijk, zodat Rijswijk bereikbaar blijft, het verkeer doorstroomt en de wegen veilig zijn.

- **Rijswijkse straten veilig inrichten.** Wij pakken verkeershufters aan en verbeteren de verkeersveiligheid in het bijzonder rondom scholen en sportclubs. Straten worden veilig ingericht, met mobiele flitspalen om hardrijden tegen te gaan en ongevallen te voorkomen. Wij willen zo ook sluipverkeer ontmoedigen.
- **Veilige fietspaden en verlichting in Rijswijk.** Door te investeren in betere verlichting op wegen, fietspaden en in parken wordt de veiligheid verhoogd, zowel overdag als ’s nachts.
- **Online meldpunt voor verkeersproblemen.** Rijswijkers kunnen eenvoudig gevaarlijke situaties melden, waarna de gemeente passende maatregelen neemt.
- **Camera’s op Rijswijkse wegen om door rood licht rijden en te hard rijden sneller te bestraffen.** Het Openbaar Ministerie gaan wij vragen om sneller en meer camera’s te plaatsen op kruispunten waar veel door rood wordt gereden. In onze stad gaat het om veel kruisingen waardoor de verkeersveiligheid onder druk staat.
- **Overlast van fatbikes, e-bikes en andere voertuigen aanpakken.** Overlast van voertuigen die rijden waar ze niet mogen rijden is irritant en gevaarlijk. Via meer verkeerscontroles pakken wij dit aan. Ook pakken wij verkeershufters met knaluitlaten en roekeloos rijgedrag aan.
- **Eerste tien minuten gratis parkeren.** Rijswijk is een gastvrije gemeente. Het is niet normaal dat je moet betalen omdat jij je kind naar een verjaardagsfeestje brengt, je opa en oma ophaalt voor een uitje of je vrienden om te gaan sporten. Daarom wordt in gebieden waar betaald parkeren geldt de eerste tien minuten gratis.
- **Betaald parkeren in Rijswijk alleen als het een probleem oplost.** Het parkeerbeleid is erop gericht om Rijswijkers de auto dicht in de buurt te laten parkeren. Betaald parkeren wordt alleen ingevoerd als dit een oplossing is voor parkeerproblemen in wijken.
- **Goede en veilige plekken om je fiets te parkeren in Rijswijk.** Goede fietsparkeerplekken in Oud-Rijswijk en Bogaard Stadscentrum zijn nodig. Deze mogen niet ten koste gaan van parkeerplaatsen voor auto’s.
- **Voldoende fietsparkeerplaatsen bij het OV.** Rondom halteplaatsen van trams en bussen moeten fietsparkeerplaatsen eenvoudig bereikbaar en voldoende beschikbaar zijn. Dat kan bijvoorbeeld bij de tramhalte Laan van ’s Gravenmade bij fietsbrug de Oversteek.
- **Misbruik van gehandicaptenparkeerplaatsen hard aanpakken.** Gehandicapten of mensen die slecht er been zijn moeten kunnen parkeren op de parkeerplaatsen die

voor hen zijn bedoeld. Misbruik hiervan wordt hard aangepakt. We gaan zorgvuldig om met het verlenen van vergunningen.

- **Parkeergarages voor Rijswijk.** Door parkeergarages te bouwen voor auto's eb fietsen ontstaat meer plek in de openbare ruimte. Ook zorgt het voor meer parkeerplekken en dient het als schuilplek in geval van calamiteiten.
- **Haags verkeer om Rijswijk heen laten rijden.** Wij staan open voor goede oplossingen om te zorgen dat de verbindingswegen met Den Haag door Rijswijk rustiger worden. Haags autoverkeer moet meer gebruik gaan maken van de centrumring en de Victory Boogie Woogietunnel. Wij denken hierbij aan het nemen van maatregelen op de Haagweg, Steenlaan, Burgemeester Elsenlaan, Huis te Landelaan en de Geestbrugweg.
- **Voorkomen van Haags sluipverkeer in Rijswijk.** Wij willen voorkomen dat door allerlei Haagse verkeersafsluitingen, zoals het voornemen om het Rijswijkseplein autoluw te maken, meer verkeer Rijswijk in en uit rijdt.
- **Een tunnel onder de Prinses Beatrixlaan.** Het ondertunnelen van de Prinses Beatrixlaan blijft een vurige wens. Wij zijn realistisch in de haalbaarheid hiervan. Andere oplossingen om de luchtkwaliteit en de doorstroming te verbeteren op de Prinses Beatrixlaan zijn denkbaar, zolang dit het proces niet verder vertraagd. De gemeente heeft te lang stilgezeten op dit onderwerp, dus het is tijd om door te pakken.
- **Verbreding van de A4 voor betere bereikbaarheid.** De verbreding van de A4 is noodzakelijk. De dagelijkse files zijn frustrerend en luchtvervuilend. Het voornemen van de Rijksoverheid om pas na 2030 te investeren in de verbreding willen wij proberen om in overleg te vervroegen.
- **Tramverbinding over de Prinses Beatrixlaan.** Wij willen een tram van Kijkduin, via de Prinses-Beatrixlaan en Rijswijk-Buiten naar Delft laten rijden. Dit is een betere investering dan de huidige plannen om tramlijn 1 te verleggen. Wij zijn tegen het verleggen van tramlijn 1 en tegen het laten rijden van grote trams over de Geestbrugweg.
- **Samenwerking in de regio.** Veel van de wensen van de Rijswijkse VVD op het gebied van bereikbaarheid moeten via de MRDH gerealiseerd worden. Een krachtige lobby en aanwezigheid van zowel het college als de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie in de overlegstructuren van de MRDH is dringend gewenst. Ook intensieve samenwerking/lobby met andere randgemeenten van de gemeente Den Haag is noodzakelijk. Het OV-project de Vlietlijn is een typisch voorbeeld van hoe de belangen van Rijswijk niet zijn meegenomen door de MRDH en de gemeente Den Haag.
- **De Geestbrugweg herinrichten.** Om de Geestbrugweg veiliger te maken wordt deze heringericht. Wij pleiten voor een knip op de Maanweg in Den Haag en de Binckhorstlaan in Voorburg.
- **De weg tussen Rijswijk en Voorburg blijft open.** De verbinding tussen Rijswjik en Voorburg is belangrijk. Veel Rijswijkse jeugd zit bijvoorbeeld in Voorburg op school en veel Voorburgse jeugd sport in Rijswijk. Ook de zaterdagmarkt in Oud-Rijswijk is voor veel Voorburgers een wekelijks uitje. Daarom mag de Geestbrugweg/Prinses Mariannelaan niet worden afgesloten met een zogenaamde knip.
- **Rijswijkse wijken blijven met elkaar verbonden.** Rijswijkse wijken moeten met elkaar verbonden zijn. Het heeft geen zin om wegen voor autoverkeer af te sluiten als overlast door Haagse autobezitters wordt veroorzaakt. Camerasystemen om enkel lokaal verkeer toe te laten in bepaalde wijken zijn denkbaar.
- **Goed vindbaar Bogaard Stadcentrum en Oud-Rijswijk.** Bogaard Stadcentrum en Oud-Rijswijk moeten goed vindbaar zijn. De bebording willen we duidelijker met

dynamische borden om beschikbare parkeerplaatsen aan te geven. Zoekverkeer wordt daardoor tegengegaan.

- **30 km/u in Rijswijkse woonwijken, 50 km/u op doorgaande wegen.** In Rijswijkse woonwijken gaat de snelheid omlaag naar 30 km/u. Op doorgaande wegen die veilig genoeg zijn ingericht blijft de snelheid 50 km/u.
- **Stimuleren van deelmobiliteit.** Deelmobiliteit kan zorgen voor meer leefbaarheid en een duurzamere stad. Initiatieven van aanbieders krijgen de ruimte zonder dat dit overlast veroorzaakt van bijvoorbeeld verkeerd geparkeerde deelfietsen of -scooters.
- **Slimme verkeerslichten in Rijswijk.** Verkeerslichten zijn zo ingericht dat verkeer vlot en snel doorstroomt. Daar ontbreekt het nogal eens aan, zoals bij het verkeerslicht Burgemeester Elzenlaan/Limpergstraat in de Plaspoelpolder.
- **Laadpalen in Rijswijk.** Ook het gebruik van elektrische auto's is goed voor de luchtkwaliteit in Rijswijk. Het huidige laadpalenbeleid van de gemeente wordt gecontinueerd. Wij gebruiken innovatieve oplossingen om oneigenlijk gebruik te voorkomen.
- **Keuzevrijheid voor mobiliteit in Rijswijk.** Iedereen moet snel en veilig van A naar B kunnen reizen en hierbij vrij zijn in de keuze of dit te voet, met de fiets, bus of auto is.
- **Veilige fiets- en wandelpaden in onze stad.** Smalle of gevaarlijke paden worden verbeterd, met alternatieve routes en nieuwe wandelgebieden.
- **Aandacht voor ruimte voor de auto bij nieuwbouw.** Bij nieuwbouwwijken zorgen wij voor voldoende parkeerplekken die aansluiten bij de behoeften van bewoners, bezoekers en ondernemers. Automobilisten jagen wij niet weg. Parkeren moet praktisch en betaalbaar blijven, zonder druk op omliggende wijken. Wij combineren dit met de bouw van parkeergarages waar mogelijk.
- **Investeren in bruggen, kades, fietspaden en infrastructuur.** Wij reserveren de komende jaren voldoende geld om bruggen, kades, fietspaden ondergrondse infrastructuur zoals energienetten en de riolering op peil te houden.
- **Doorstroming in Rijswijk verbeteren.** Een klein aandeel auto’s zorg ’s middags te snel voor verkeerschaos. Bijvoorbeeld op de Burgemeester Elsenlaan. De opeenstapeling van verkeerslichten vanaf het Europees Patentbureau werkt dit in de hand. Vooral de korte afstand tussen de verkeerslichten bij de Handelskade tot aan de Sir Winston Churchilllaan draagt hieraan bij. Omdat de bouw van woningen in het Havenkwartier zonder verkeersmaatregelen naar verwachting leidt tot meer stilstaand verkeer, nemen wij maatregelen die de doorstroming en daarmee luchtkwaliteit verbeteren.
- **Verbeteren van het kruispunt Haagweg/Geestbrugweg.** Het kruispunt Haagweg/Geestbrugweg is onoverzichtelijk. Wij kijken naar betaalbare verbeteringen om het voor voetgangers en fietsers overzichtelijker te maken, als de herinrichting van de Geestbrugweg nog enige tijd op zich laat wachten.
- **Station Rijswijk opknappen.** In samenwerking met de NS en ProRail gaan wij de aantrekkelijkheid en veiligheid van Station Rijswijk verbeteren.

3. Een Rijswijk waar iedereen mee kan doen en werken loont

Werk is van groot belang voor de mens en de samenleving. Werk zorgt voor contact met andere mensen. Werk leidt tot onafhankelijkheid en eigenwaarde. Wie werkt, investeert in zichzelf en draagt een steentje bij aan de toekomst van Rijswijk.

- **Altijd een financiële prikkel.** Werken moet altijd lonen. Wie vanuit een uitkering een betaalde baan accepteert, gaat er financieel op vooruit. Regels die dit in de weg staan schaffen wij af. Wij houden daarom oog voor de onnodige stapeling van hulpmaatregelen.
- **Inkomenspolitiek is geen taak van de gemeente.** Inkomensondersteuning voor minima is bij uitstek een landelijk taak die de gemeente prima uit kan voeren. Lokale verschillen zorgen voor ongelijkheid. Het zou niet uit moeten maken in welke gemeente je woont als je niet rond kan komen. Bij passende landelijke maatregelen bestaat de gemeentelijke doelgroep uit minima tot maximaal 120% van het sociaal minimum.
- **Effectief armoedebeleid in Rijswijk.** Het armoedebeleid bekijken wij breed vanuit het perspectief van de Rijswijkers die het nodig hebben. Wij zijn tegen schijnoplossingen waarmee enkel symptomen van armoede worden aangepakt en niet de onderliggende problemen.
- **Meer werken moet lonen.** Veel inwoners die meer willen werken zien hun inkomen nauwelijks stijgen omdat toeslagen en vrijstellingen wegvallen. Er zijn mensen die best een dag extra zouden willen werken, maar die financiële stap niet durven te zetten. Dit is een diepgeworteld probleem waar wij werk van gaan maken. Rijswijk gaat daarom de gemeentelijke regelingen voor armoede aanpassen, met als belangrijkste doel dat het wéér gaan werken of méér gaan werken gaat lonen.
- **Iedereen in Rijswijk draagt bij.** Het uitgangspunt is dat iedereen naar eigen vermogen bijdraagt. Voor wie niet (meer) kan werken, wordt gekeken naar mogelijkheden zoals een werkplek op maat als iemand een beperking heeft of zinvolle dagbesteding. Wie niet wil werken kan hiervoor gekort worden op zijn uitkering.
- **Bijstand als springplank.** Sociale voorzieningen helpen je weer op weg. Ze bieden een springplank naar werk en maatschappelijke participatie. Daarom kijken wij continu kritisch of sociale voorzieningen bijdragen aan het doel om Rijswijkers weer aan het werk te krijgen.
- **Focus op talenten en mogelijkheden.** Om- en bijscholing richten zich op iemands sterke punten en hoe deze aansluiten op de arbeidsmarkt. Zo maken wij een duurzame terugkeer naar werk mogelijk. Wij verwachten dat mensen die een baan krijgen aangeboden, die ook accepteren en zich hiervoor inzetten. Bij geen inzet, kan dit gevolgen hebben voor iemands uitkering.
- **Zoveel mogelijk Rijswijkers aan het werk.** Wij willen dat zoveel mogelijk Rijswijkers aan het werk zijn. Bij om- en bijscholing richten wij ons daarom op iemands talenten en mogelijkheden en hoe deze aansluiten op de arbeidsmarkt. Wanneer de stap naar regulier werk nog te groot is, begeleiden wij Rijswijkers naar beschut werk en leerwerkplekken. Het Werkgevers Servicepunt Rijswijk is maximaal gericht op het aan het werk krijgen van zoveel mogelijk Rijswijkers. Iedere extra arbeidskracht is met de huidige krappe arbeidsmarkt immers hard nodig.
- **Samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven in Rijswijk.** Het onderwijs en het bedrijfsleven werken nauw samen om te zorgen dat er voldoende passende banen zijn voor wie klaar is met zijn opleiding.

- **Blijven meedoen in Rijswijk.** Wie naar vermogen bijdraagt kan op onze ondersteuning rekenen. Het verliezen van een baan is al ingrijpend genoeg. Wel verwachten wij een tegenprestatie, omdat wij het belangrijk vinden dat mensen blijven meedoen in de samenleving.
- **Iedereen kan meedoen in onze stad.** Iedereen kan deelnemen aan de samenleving. Wij zorgen dat mensen op hun eigen niveau en tempo een bijdrage kunnen leveren, waardoor ze weer onderdeel worden van het maatschappelijk leven.
- **Hulp is er om weer aan het werk te gaan.** Wie minder bijdraagt kan ook minder een beroep doen op de samenleving. Als je bijstand ontvangt, maar de sollicitatieplicht niet naleeft of geen tegenprestatie verricht, wordt die uitkering gekort. Uitkeringsgerechtigden die onvoldoende ingeburgerd zijn kunnen als tegenprestatie verplicht worden op onderdelen te werken aan inburgering en integratie.
- **Hulp bij problematische schulden.** Bij problematische schulden zorgen wij voor adempauze zodat de problemen met een schuldhulpverlener op een rij gezet kunnen worden. Zo voorkomen wij verdere escalatie. Bij schuldhulpverlening hebben wij specifiek aandacht voor de mentale gezondheid van Rijswijkers. Wanneer er signalen zijn dat schulden ontstaan, bieden wij zo vroeg mogelijk hulp aan.
- **Een snelle integratie voor statushouders.** Veel vluchtelingen zijn succesvol geïntegreerd in ons land door de taal te leren en geld te verdienen. Kansen zijn er volop. Statushouders moeten zich maximaal inzetten om de Nederlandse taal te beheersen. Een baan is te beste manier om te integreren. Als statushouders zich onvoldoende inzetten dan gaan wij binnen de wettelijke mogelijkheden korten op de uitkering.
- **Zelfstandigheid van iedereen in Rijswijk.** In Nederland ben je baas over je eigen leven, dus ook in onze stad. Helaas geldt dat in de praktijk niet voor iedereen. Religie en cultuur worden soms gebruikt als excuus om het recht op eigen keuzes van bijvoorbeeld vrouwen en de LHBTIQ+-gemeenschap te blokkeren. Dat is onacceptabel. Iedereen die zich hierdoor onveilig voelt verdient goede hulp. Wij werken daarom aan de zelfstandigheid van iedereen in Rijswijk.
- **Opvang van asielzoekers in balans.** De opvang van asielzoekers moet in balans zijn met wat Rijswijk aan kan. Zolang de Spreidingswet van kracht is zorgen wij als daar ruimte voor is onder strikte voorwaarden voor de opvang van asielzoekers. Gelet op het gebrek aan ruimte in Rijswijk, de bevolkingsdichtheid en de ruimte die andere organisaties nodig hebben zijn wij kritisch over de hoeveelheid asielzoekers die Rijswijk moet opvangen volgens de Spreidingswet. Mocht de Spreidingswet van kracht blijven, pleiten wij bij de rijksoverheid voor een eerlijke verdeling van asielzoekers waarin rekening gehouden wordt met de groei van gemeenten, bebouwingsdichtheid en beschikbare ruimte. Wij schatten in dat opvang van gezinnen van in totaal tot maximaal 75 personen haalbaar is. Rijswijk neemt niet de verantwoordelijkheid over van andere gemeenten die hun opvangtaak weigeren uit te voeren.
- **Overlast in het AZC wordt niet getolereerd.** De veiligheid van Rijswijkers en ondernemers heeft prioriteit. Overlast wordt niet getolereerd. Het COA is in samenwerking met politie en handhaving verantwoordelijk voor een zerotolerancebeleid rondom het AZC.
- **Opvang alleen voor hen die het echt nodig hebben.** Voor asielzoekers uit veilige landen is geen plek in Rijswijk. Voor afgewezen asielzoekers of illegale migranten is in Rijswijk geen plaats. De gemeente ondersteunt hen, en ondersteunend organisaties, niet.

III. Meedoen en genieten in jouw Rijswijk

1. Een Rijswijk met goede zorg voor iedereen

Vroeg of laat krijgen wij allemaal met zorg te maken. Daarom willen wij goede en liefdevolle zorg waarin Rijswijkers centraal staan. Met hulp die zo dichtbij huis mogelijk wordt georganiseerd, zodat het weinig aanpassing vraagt aan ons dagelijks leven. Een buurt waar je buren gemakkelijk kunt ontmoeten voor een gezellig praatje. Ouders zijn verantwoordelijk voor de gezondheid en welzijn van hun kinderen. Wij helpen daarbij, door een gemeente te zijn waar kinderen op een veilige en prettige manier kunnen opgroeien en hun talenten kunnen ontwikkelen. Hier kennen wij onze jeugd het beste. Daar zijn wij trots op en dat willen wij graag behouden. Wanneer opgroeien niet gemakkelijk gaat en jeugdzorg nodig is, bieden wij die hulp. Dat doen wij het liefst zo dicht mogelijk bij huis zodat de Rijswijkse jeugd zo normaal mogelijk kan opgroeien.

- **Sociale hulp en steun voor alle Rijswijkers.** Sociale voorzieningen zijn hulp of steun van de overheid voor Rijswijkers die dat nodig hebben. Deze zijn in beginsel toegankelijk voor iedereen, maar de inzet van zorgprofessionals, mantelzorg, tijd en geld moeten vooral terechtkomen bij degenen die dat het hardst nodig hebben. Dit vraagt om een efficiënte en doordachte inzet van sociale voorzieningen.
- **Wachtlijsten in de WMO voorkomen.** Enorme wachtlijsten voor hulp in de WMO zijn onacceptabel. Als je jarenlang hard hebt gewerkt en altijd netjes belasting hebt betaald is lang wachten op een aanvraag niet uit te leggen. Wij voorkomen daarom wachtlijsten in de WMO.
- **Efficiënte WMO in Rijswijk.** De gemeente zorgt dat er efficiënt met voorzieningen in de WMO wordt omgegaan.
- **Wonen met ondersteuning.** Rijswijkers blijven het liefst zo lang mogelijk in hun eigen wijk wonen. Wij zetten daarom in op het bouwen van meer woningen waar je goed oud kunt worden en woonvormen waar ouderen bij elkaar kunnen wonen. Zo kun je met ondersteuning zelfstandig blijven wonen
- **Zorg in Rijswijk is dichtbij.** Wat lokaal kan, doen wij lokaal. Zorg wordt georganiseerd dicht bij Rijswijkers die hulp nodig hebben, met steun uit de directe omgeving. Dit houdt het vertrouwd, voorkomt duurdere zorg en maakt zorg toegankelijk. Wij zetten in op passende ondersteuning in wijken en buurten, met gebruik van innovatie en digitale hulpmiddelen.
- **Makkelijker een vergunning voor aanpassing van woningen.** Een vergunning voor het aanpassen van een woning moet snel verleend worden als het bijdraagt aan langer zelfstandig wonen.
- **Zelfredzaamheid in Rijswijk.** De gemeente helpt Rijswijkers gericht waar nodig. Wij zetten in op de zorg die nodig is, maar blijven oog houden voor zelfredzaamheid. Hoe meer je zelf kan doen, hoe beter.
- **Intensieve ondersteuning voor informele zorg.** Rijswijkers worden ouder en er zijn minder zorgverleners. Daardoor worden wij steeds afhankelijker van familie, vrienden en buren om mensen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Dit kan veel van hen vragen. Daarom gaan wij dit intensief ondersteunen. Onderdeel daarvan is bijvoorbeeld de blijvende inzet voor een Dementievriendelijke gemeente.
- **Samenwerking tussen zorgverleners.** Ziekenhuizen, huisartsen, thuiszorg, wijkverpleegkundigen en andere zorgaanbieders werken intensief samen om efficiënte en effectieve ondersteuning te bieden aan Rijswijkers.
- **Respect voor Rijswijkse mantelzorgers.** Mantelzorgers verdienen steun en waardering. Tijdelijke hulp kan ervoor zorgen dat zij af en toe ontlast worden, zodat zij hun belangrijke taak kunnen blijven vervullen. Welzijnsorganisaties zoals Welzijn

Rijswijk onderhouden contact met hen om overbelasting te voorkomen. Er is één centrale plek waar mantelzorgers terecht kunnen met vragen en informatie.

- **Aandacht voor jonge Rijswijkse mantelzorgers.** Jonge mantelzorgers verdienen extra aandacht en ondersteuning. Zij dragen vaak een zware verantwoordelijkheid en verdienen een steuntje in de rug.
- **Kosten van jeugdzorg beheersen in Rijswijk.** De stijgende kosten van de jeugdzorg vragen om gerichte actie. Zo wordt hulp effectiever, betaalbaarder en bereikbaarder. Wij zetten vol in op preventie en zijn zorgvuldig en effectief met de inzet van zwaardere vormen van zorg. Dat betekent zorg aanbieden die (wetenschappelijk) bewezen werkt.
- **Veilig en gezien worden in de jeugdzorg.** Iedere Rijswijkse jongere moet zich veilig en gezien voelen in de jeugdzorg. Welzijnsorganisaties kunnen hierbij laagdrempelig helpen door signalen en problemen aan de gemeente door te geven.
- **Rijswijkse jongeren die hulp nodig hebben krijgen dit snel.** Vervelende momenten horen bij het leven. Ouders en verzorgers spelen een belangrijke rol in het uitdragen dat niet elke dag perfect hoeft te zijn en dat het erbij hoort om je soms even niet oké te voelen. Jongeren die echt hulp nodig hebben moeten dat snel krijgen.
- **Minder bureaucratie in de zorg.** Rijswijkse ouders, kinderen en ouderen mogen niet de dupe worden van bureaucratische rompslomp zoals zorgarrangementen, budgetten en wachtlijsten. De gemeente zorgt voor korte wachtlijsten en heldere en begrijpelijke terugkoppeling door instellingen aan Rijswijkers die zorg nodig hebben.
- **Vol inzetten op preventieve hulp in Rijswijk.** Voor het bieden van zorg wordt eerst gekeken naar laagdrempelige en preventieve hulp. Samenwerking tussen partners en sociale teams voorkomt onnodige verwijzingen naar zware zorgtrajecten.
- **Eén vast contactpersoon in de jeugdzorg.** Wij streven ernaar dat sprake is van één vast contactpersoon die blijft van begin tot eind voor jongeren in de jeugdzorg.
- **Scherpe afbakening van hulp.** Jeugdzorg vanuit de Jeugdwet wordt duidelijk afgebakend. Dit voorkomt dat Rijswijkse jeugd onnodig in zware zorgtrajecten belanden en dat er zorg wordt verleend die onder een andere wet valt.
- **Ervaringen van Rijswijkse jongeren serieus nemen.** Jongeren en ervaringsdeskundigen praten mee over de verbetering van hulp en zorg. Hun ervaringen worden serieus meegenomen en waar mogelijk omgezet in beleid.
- **Rijswijkse pleeggezinnen verdienen waardering.** De gemeente zorgt voor een actief netwerk voor pleeggezinnen en gaat met hen in gesprek om beleid en hulp te verbeteren.
- **Voldoende jeugdprofessionals en praktijkondersteuners bij de huisartsen in Rijswijk.** Zij zijn bekend met regionale zorgorganisaties en de behoeften van ouders en kinderen. Zo krijgen Rijswijkers snel passende zorg en voorkomen wij onnodige doorverwijzingen naar bijvoorbeeld dure GGZ-zorg.
- **Focus op de hervorming van de jeugdzorg in Rijswijk.** Door efficiënter om te gaan met geld en voorzieningen dragen wij bij aan structurele verbeteringen in de jeugdzorg. Deze uitdaging ligt bij zowel de gemeente als het Rijk. Wij zullen lobbyen bij de Rijksoverheid om te zorgen voor verbeteringen in kwaliteit en betaalbaarheid in de jeugdzorg.
- **Voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling.** Dit heeft grote prioriteit. Signalen van kindermishandeling moeten snel herkend worden door hulpinstanties en direct gemeld worden bij Veilig Thuis Haaglanden. In deze situaties moet hulp altijd direct beschikbaar zijn. Wij verminderen de bureaucratie. Rijswijkers moeten niet van het kastje naar de muur worden gestuurd. Waar nodig wordt samengewerkt met andere partijen, zoals de politie.

- **Doorgaan met het betaalbaar houden van de jeugdzorg.** Op dit moment zijn al goede stappen gezet om de jeugdzorg in Rijswijk betaalbaar te houden. Dit vraagt meer tijd. Daarom gaan wij door met de stappen die zijn gezet. Gezinnen moeten gewoon terecht kunnen bij de gemeente wanneer hulp nodig is.
- **Voorkomen en preventie in Rijswijk.** In de jeugdzorg gaat gelukkig veel goed. Niet alles is problematisch of moet meteen gekoppeld worden aan zware zorg. Wij willen daarom steviger inzetten op voorkomen en preventie. Wij kijken daarbij nadrukkelijk naar goede samenwerking met welzijnsorganisaties zoals Welzijn Rijswijk. Zij krijgen hierin meer regie.
- **Vertrouwen in de preventieve werking van welzijnsorganisaties in Rijswijk.** Wij willen meer investeren in welzijnsorganisaties die inzetten op preventie en het voorkomen dat jongeren jeugdzorg nodig hebben. Wat preventief wordt opgepakt in de samenleving, hoeft niet meer door de gemeente te worden aangeboden.

2. Een Rijswijk waar iedereen kan bewegen en sporten

Sport zorgt voor verbinding en welzijn. Sport geeft zelfvertrouwen, plezier en ontspanning. Dat draagt bij aan een gezonde, duurzame en weerbare samenleving. Daarom werken wij samen met scholen, sportverenigingen en maatschappelijke instellingen om sporten voor iedereen mogelijk te maken.

- **Voldoende ruimte om te spelen en sporten.** We zorgen voor voldoende ruimte om buiten te kunnen spelen en sporten. Sportvelden die plaats moeten maken voor iets anders compenseren wij waar mogelijk.
- **Sport als hulpmiddel voor Rijswijkers.** We zetten sport actief in als hulpmiddel voor Rijswijkers met wie het minder goed gaat. Sportclubs, het onderwijs en zorginstellingen werken daarom nauw met elkaar samen zodat zij problemen op tijd signaleren en kunnen oppakken.
- **Ruimte voor sport bij nieuwbouw of ontwikkelingen.** Bij nieuwbouw of grote ontwikkelingen wordt actief meegenomen hoe de openbare ruimte kan worden ingericht voor de buitensport en speelplaatsen.
- **Samenwerking om Rijswijkse scholieren te laten bewegen.** Sportverenigingen, scholen en buitenschoolse opvang werken nauw samen om Rijswijkse scholieren zoveel mogelijk te laten bewegen.
- **Sportsubsidies voor kwetsbare groepen.** Een vast deel van sportsubsidies besteden we aan het stimuleren van sport onder kwetsbare groepen zoals ouderen, mensen met een beperking of als ouders van kinderen dit niet kunnen betalen.
- **Wandelen en rusten in onze stad.** Wij zorgen voor wandel- en fietsroutes met voldoende rustmogelijkheden en afvalbakken.
- **Ruimte voor sport slim inzetten.** Sportaccommodaties worden zoveel als mogelijk ingezet voor meerdere doeleinden, zodat zoveel mogelijk Rijswijkers hier gebruik van kunnen maken.
- **Sport draag bij aan gelijke kansen.** Het gemeentelijk sportbeleid besteedt in het bijzonder aandacht aan gelijke kansen en gelijke behandeling van alle Rijswijkers.
- **Veilig kunnen zwemmen in Rijswijk.** Zwemmen in de buitenlucht, zoals in het Wilhelminapark, de Put en de Tubasingel, moet veilig zijn. Daarom wordt actief samengewerkt tussen de gemeente, het waterschap en de provincie. Als de waterkwaliteit van een zwemlocatie slecht is, lossen we dat gezamenlijk op.

- **De Vliet beter gebruiken.** Samen met de provincie wordt bekeken of de Vliet voor meer recreatieve doeleinden te gebruiken is.

3. Een Rijswijk met ruimte voor kunst en cultuur voor iedereen

Innovatiekracht en ondernemerschap worden actief gestimuleerd. Wij staan voor een ondernemende cultuursector die grotendeels zelfvoorzienend is. Culturele instellingen zoals het Museum Rijswijk en de Rijswijkse Schouwburg die ouderen, jongeren en nieuwkomers betrekken bij kunst en cultuur, bevorderen maatschappelijke verbinding en inclusie.

- **Culturele evenementen steunen.** De gemeente stimuleert de ontwikkeling en het voortbestaan van culturele Rijswijkse evenementen. Denk hierbij aan het Strandwalfestival of Rijswijks Pracht.
- **Rijswijkse cultuur op de kaart zetten.** De gemeente promoot Rijswijkse cultureel en historisch erfgoed bij bezoekers en Rijswijkers, zoals de Naald, de Vrede van Rijswijk, het Museum Bescherming Bevolking, Museum Rijswijk en de Landgoederenzone.
- **Rijswijkse cultuur inzetten bij activiteiten.** Rijswijks cultureel en historisch erfgoed koesteren wij en zetten wij actief in bij activiteiten in onze stad.
- **Cultuur voor alle Rijswijkers.** Wij stimuleren culturele activiteiten voor alle leeftijden en kijken daarbij wat de behoeftes zijn van de verschillende leeftijdsgroepen.
- **Subsidies om Rijswijkse cultuur te steunen.** Wij sturen niet op de inhoud, maar op het aanbod. De gemeente kan via subsidies sturen op het aanbod van kunst en cultuur voor alle Rijswijkers. Als voorwaarde voor subsidies wordt van aanvragers verwacht dat zij zelf zorgen voor een deel van de inkomsten en bijdragen aan maatschappelijke doelen in Rijswijk.
- **Effectief inzetten van cultuursubsidies.** Geld en middelen voor cultuur worden zo effectief als mogelijk ingezet. Zo bereiken wij zoveel mogelijk Rijswijkers. Van culturele instellingen wordt verwacht dat ze transparant verantwoording afleggen over hoe zij belastinggeld besteden. Daarom maken we heldere prestatieafspraken met de gesubsidieerde instellingen en stimuleren we onderlinge samenwerking en cultureel ondernemerschap.
- **Rijswijkse geschiedenis op de kaart zetten.** Wij versterken de kennis van de Rijswijkse geschiedenis en cultuur onder Rijswijkers en bij nieuwkomers. Onze geschiedenis en liberale normen en waarden zijn van belang voor alle Rijswijkers.

4. Een Rijswijk waar iedereen fijn naar school kan gaan

Goed onderwijs biedt kinderen en jongeren de kans op een gelijke start en geeft ze kennis en vaardigheden mee waar ze de rest van hun leven profijt van hebben. Op school leren wij kinderen ook wat onze normen en waarden zijn en hoe wij met elkaar omgaan. Op school leer je wat normaal is en wat niet. Goed onderwijs speelt daarom niet alleen een grote rol in het leven van Rijswijkers zelf, want de hele samenleving heeft er belang bij.

- **Goede onderwijskwaliteit in Rijswijk**. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor een goede kwaliteit van het onderwijs. De gemeente is daarbij een belangrijke

gesprekspartner. Als de onderwijskwaliteit onder druk komt te staan biedt de gemeente ondersteuning. De gemeente staat daarom in goed contact met schoolbesturen en de medezeggenschapsraden van Rijswijkse scholen.

- **Thuiszitten voorkomen.** De gemeente voorkomt thuiszitters in het onderwijs.
- **Vrije schoolkeuze in onze stad.** De keuze voor een school moet zo vrij als mogelijk zijn. Ouders kunnen hun kinderen vanaf 3 jaar bij meerdere scholen aanmelden. Lotingsystemen of een postcodebeleid zijn wij tegen, omdat deze niet passen bij die vrije keuze.
- **Ontwikkelkansen vergroten voor jonge kinderen.** De gemeente stimuleert, in samenwerking met o.a. voorschoolse educatie, peuterspeelzalen en kinderdagverblijven, dat (taal) achterstanden bij jonge kinderen worden weggewerkt om zo hun ontwikkelkansen te vergroten.
- **Schoolpersoneel trainen.** De gemeente stimuleert, waar mogelijk in samenwerking met de Rijksoverheid, dat schoolpersoneel wordt getraind om onder andere radicalisering, misbruik en huiselijk geweld vroegtijdig te signaleren en te melden.
- **School- en sportgebouwen gebruiken door alle Rijswijkers.** School- en sportgebouwen kunnen door verschillende groepen Rijswijkers worden gebruikt. De gemeente stimuleert daarnaast dat vlakbij scholen ruimte is die bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen, op onder andere het gebied van muziek, sport en cultuur.
- **Vervoer speciaal onderwijs.** Vervoer voor speciaal onderwijs wordt door de gemeente vergoed en is betrouwbaar voor de gebruiker.
- **Veilige route naar scholen.** De gemeente zorgt dat scholen lopend en met de fiets goed en veilig te bereiken zijn.
- **Optreden tegen pesten.** Met scholen maken wij afspraken om pesten tegen te gaan en te voorkomen.
- **Stimuleren van digitale vaardigheden.** De gemeente stimuleert scholen om voldoende aandacht te besteden aan digitale geletterdheid, zoals mediawijsheid, kritisch bronnengebruik en de voor- en nadelen van AI.
- **Voldoende schoolgebouwen in onze stad.** Het regelen van huisvesting is een basistaak van de gemeente. De gemeenten zorgt dat onderwijshuisvesting voldoende beschikbaar is en tijdig wordt afgestemd op de ontwikkelingen in Rijswijk. Hierbij werken wij samen met buurgemeenten. Wij stimuleren samenwerking tussen scholen.

IV. Veilig in jouw Rijswijk

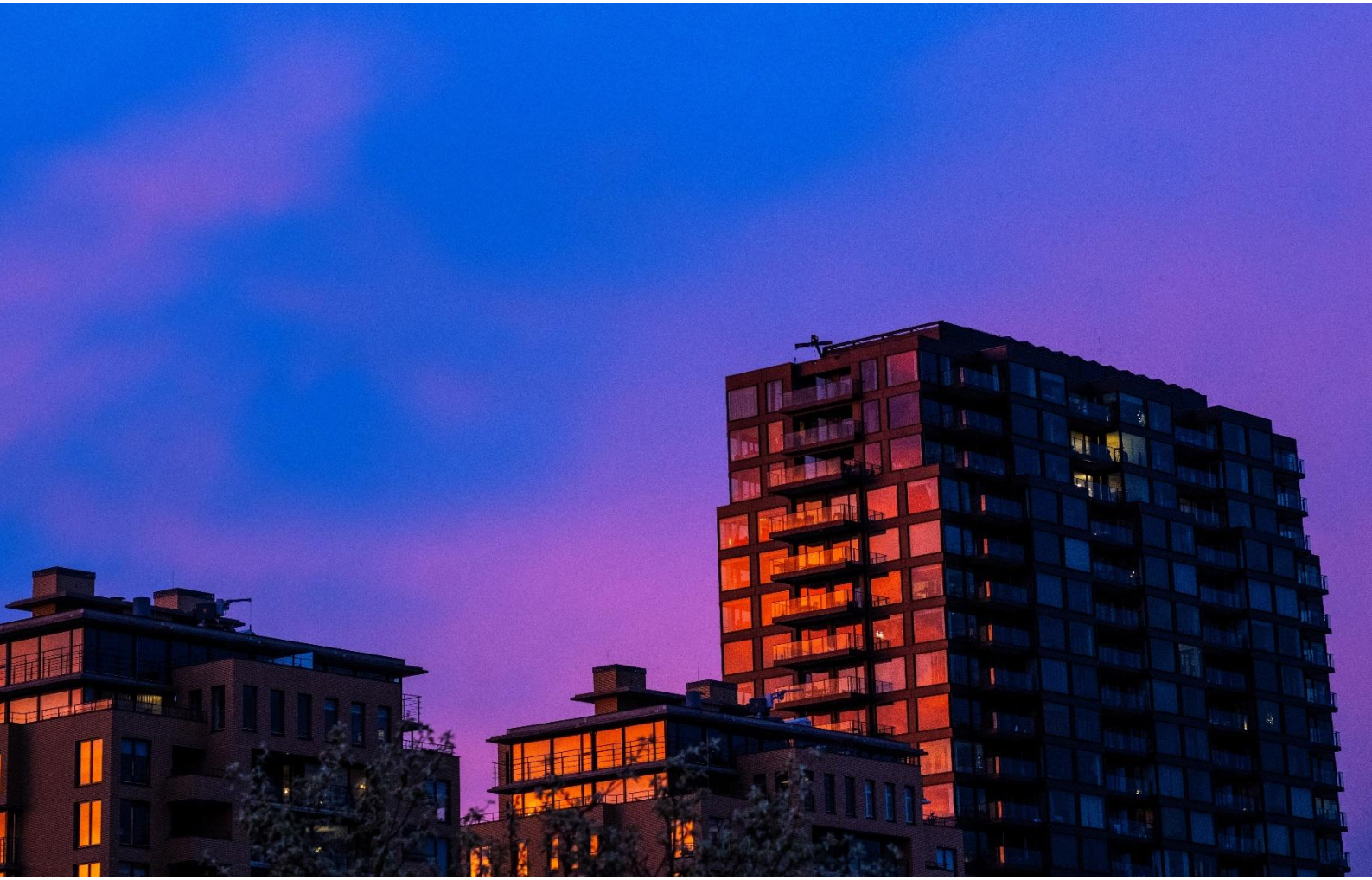

1. Een Rijswijk dat veilig is voor iedereen

Rijswijkers willen in een veilige stad wonen, werken en ontspannen. Voldoende handhavers en politieagenten zijn daarom noodzakelijk. Iedereen moet zich in Rijswijk veilig voelen en veilig zijn. In een vrije samenleving is het onacceptabel dat Rijswijkers zich thuis of op straat onveilig voelen.

- **Iedereen verdient een veilig Rijswijk.** Vrijheid en veiligheid vormen de basis voor een gelukkig leven, zowel voor Rijswijkers, ondernemers als bezoekers.
- **Overlast keihard aanpakken.** Wij pakken de overlast keihard aan. Politie en boa's grijpen in als regels worden overtreden. Overlastgevers worden sneller uit huis gezet en raddraaiers aangepakt.
- **Weesfietsen opruimen.** Weesfietsen zorgen voor verloedering. Wij halen weesfietsen in Rijswijk daarom weg en kijken of deze kunnen worden hergebruikt in samenwerking met de buurgemeenten.
- **Steun voor buurtpreventie.** Veiligheid begint in de Rijswijkse wijken, met onder andere buurtpreventie en WhatsApp-groepen. Rijswijkers worden hierin ondersteund door de gemeente.
- **Waardering voor onze hulpdiensten.** Hulpdiensten zijn in Rijswijk altijd bereikbaar. Politie, brandweer en ambulances staan 24/7 paraat en zijn snel bereikbaar in noodsituaties. Wij zijn hen hier ontzettend dankbaar voor. Daarom houdt Rijswijk een jaarlijkse Veiligheidsdag, waarop onze hulpdiensten aan Rijswijkers laten zien wat voor werk zij doen en de gemeente extra waardering uitspreekt.
- **Rijswijkse boa's zijn zichtbaar en effectief.** Boa's pakken kleine vergrijpen aan en verhalen schade op daders, waarbij de inkomsten van boetes zoveel als mogelijk terechtkomen bij de gemeente in plaats van de landelijke overheid.
- **Geen religieuze uitingen bij boa's in Rijswijk.** Boa's vertegenwoordigen de neutraliteit van de overheid en moeten zonder vooringenomenheid kunnen handelen. Daarom zijn wij tegen religieuze uitingen in het uniform of de werkomgeving van boa's. Zo waarborgen wij eenheid en onpartijdigheid.
- **Promoten van beveiligingskeurmerken in onze stad.** Het politiekeurmerk Veilig Wonen en het Keurmerk Veilig Ondernemen helpen bij inbraakpreventie en worden actief gepromoot door de gemeente.
- **Effectieve crisisbestrijding.** Vanwege alle gebeurtenissen in de wereld, risico's op weerschade of uitval van stroom zorgen wij voor voldoende middelen en expertise om Rijswijkers snel en adequaat te informeren, beschermen en te ondersteunen bij een crisis. Wij nemen maatregelen om de maatschappelijke weerbaarheid van Rijswijkers te vergroten.
- **Noodmaatregelenpakket voor iedereen.** Rijswijkers voor wie een noodmaatregelenpakket te duur is kunnen dat via bijzonder bijstand krijgen.
- **Parkeergarages als schuilkelder in Rijswijk.** De toenemende dreigingen in de wereld maakt het noodzakelijk om te zorgen dat Rijswijkers in geval van uiterste nood kunnen schuilen. Daarvoor is voldoende plek nodig. Nieuw te bouwen parkeergarages kunnen hier een uitkomst voor bieden. De gemeente gaat plekken aanwijzen waar Rijswijkers bij extreme omstandigheden kunnen schuilen of informatie en hulp kunnen krijgen.
- **Huiselijk geweld keihard aanpakken.** Wij pakken huiselijk geweld keihard aan. De gemeente moet snelle hulp en duidelijke meldpunten bieden voor slachtoffers. Daders worden sneller uit huis geplaatst in plaats van slachtoffers.

- **Maatregelen tegen femicide**. Veiligheid achter de eigen voordeur en op straat is cruciaal om in vrijheid op te groeien. Wij nemen maatregelen om femicide en eergerelateerd geweld in Rijswijk op te sporen en keihard aan te pakken. Er komt een gemeentelijke integrale aanpak tegen vrouwenmoord in samenwerking met buurgemeenten en de Rijksoverheid.
- **Cameratoezicht in Rijswijk.** Wij zetten cameratoezicht, ook mobiel, sneller in waar nodig. Cameratoezicht vergroot de pakkans, biedt monitoring op risicoplekken en vergroot het veiligheidsgevoel van Rijswijkers.
- **Strenge handhaving en gebiedsverboden voor overlastgevers.** Overtreders krijgen gebiedsverboden als zij zich niet aan gemaakte afspraken houden. Zo waarborgen wij de veiligheid van Rijswijkers in de openbare ruimte.
- **Geen misbruik van demonstratierecht.** Wij respecteren het recht op demonstreren. Tegelijkertijd treedt de gemeente binnen de wettelijke kaders hard op tegen demonstranten die het demonstratierecht misbruiken om spullen te slopen, onze boa's of agenten te bedreigen of wegblokkades op te richten.
- **In Rijswijk moet iedereen zichzelf kunnen zijn.** Alle Rijswijkers moeten zichzelf kunnen zijn. Voor discriminatie en geweld is geen plek in Rijswijk. Rijswijk heeft geen tolerantie voor antisemitisme, racisme of LHBTIQ+-intimidatie en geweld. Inclusiviteit is in Rijswijk de norm. Wij zijn niet tolerant naar intoleranten die onze vrijheden misbruiken om de vrijheid van anderen af te pakken. Wij pakken dit soort intolerantie keihard aan.
- **Trotse regenbooggemeente.** Wij zijn trots dat Rijswijk een Regenbooggemeente is. De gemeente zorgt in samenspraak met lokale lhbtiq+ organisaties voor het voortzetten en het versterken van het gemeentelijk beleid.
- **Geweld tegen hulpverleners is onacceptabel.** Van onze handhavers, de politie, brandweer- en ambulancepersoneel blijf je af. Geweld tegen hulpverleners tolereren wij niet.
- **Straatintimidatie in Rijswijk gaan wij keihard aanpakken.** Straatintimidatie komt nog te vaak voor. Iedereen kent wel iemand in zijn/haar omgeving die hiermee in aanraking is gekomen. De gemeente biedt nazorg aan slachtoffers en kijkt bij meldingen of extra handhaving, een aanpassing van de openbare ruimte of gebiedsverboden bijdragen aan het tegengaan van straatintimidatie.
- **Fouilleren tegen messenbezit.** Wij willen dat vaker preventief gefouilleerd wordt als hier een aanleiding voor is. Dit voorkomt gevaarlijke situaties en vermindert wapengebruik onder andere onder jongeren.
- **Politiebureau met meer agenten in Rijswijk.** Rijswijk is een stad waar een politiebureau niet kan ontbreken, mede vanwege de hoeveelheid inwoners. Wij zetten ons in voor het behoud van het politiebureau in Rijswijk en een uitbreiding van de capaciteit. Meer agenten zorgt voor een veiliger Rijswijk.
- **Makkelijk meldingen maken of aangifte doen.** Het maken van een melding of het doen van aangifte kan op het politiebureau in Rijswijk, via internet, telefoon, een app of via de eigen wijkagent. Het is mogelijk om de wijkagent hiervoor op afspraak te laten langskomen of dit te doen tijdens spreekuren in de wijken.
- **Geen ruimte voor illegaal vuurwerk.** Het is levensgevaarlijk om thuis illegaal vuurwerk op te slaan. Wij zetten ons in om illegaal vuurwerk op te sporen en af te pakken. De gemeente zorgt dat zij rapportages ontvangt van politie en justitie over illegaal vuurwerk om maatregelen te nemen, zoals het sluiten van panden of het opleggen van gebiedsverboden.

- **Georganiseerde misdaad bestrijden.** De gemeente doet actief mee om misdaden aan te pakken en gebruikt daarbij de ogen-en-orenfunctie van het gemeentelijk apparaat. Wij zijn naast een strafrechtelijke aanpak voorstander van een bestuurlijke aanpak om zo effectief mogelijk op te treden.
- **Versterken van cyberveiligheid.** Wij versterken waar mogelijk de cyberveiligheid voor Rijswijkse ouderen. Preventiecampagnes maken ouderen sterker tegen online misleiding en criminaliteit.
- **Bestrijden van criminele misleiding in onze stad.** Kwakzalvers, gebedsgenezers, ongewenste activiteiten bij de voordeur om kwetsbaren te misleiden worden streng aangepakt. Bij signalen van babbeltrucs wordt snel ingegrepen.
- **Repressie en preventie in balans.** Rijswijkers met een criminele achtergrond krijgen kansen om mee te doen in de Rijswijkse samenleving om terugkeer naar het criminele milieu te voorkomen. Wij zetten daarom ook in op goede resocialisatie en rehabilitatie.
- **Aanpak ondermijning.** Wij gaan minder vergunningen verlenen bij vermoedens van criminele activiteiten en trekken vergunningen in bij daadwerkelijke witwaspraktijken en andere criminele activiteiten.
- **Snelle reactie van de politie.** Bij winkeldiefstal zorgt de politie voor een snelle reactie. De gemeente biedt goede en snelle nazorg aan ondernemers wanneer zij hier behoefte aan hebben.
- **Crimineel geld wordt afgepakt.** Er komt een strenge patseraanpak voor criminele bezittingen. Dure spullen gekocht met crimineel geld worden ingenomen, zoals bijvoorbeeld kleding, brommers of horloges. Wij willen dat het mogelijk wordt dat de opbrengsten hiervan terugvloeit naar Rijswijkse wijken en buurten.
- **Drugsgebruik in Rijswijk wordt ontmoedigd.** Drugsgebruik houdt ondermijning in stand, is slecht voor de gezondheid en steunt criminelen. Drugspanden worden consequent gesloten. In Rijswijk is ook in de toekomst geen plek voor coffeeshops.
- **Ondermijning in de regio aanpakken.** Wij trekken op met andere overheden en buurgemeenten om ondermijning in de regio keihard aan te pakken. Wij houden in Rijswijk minimaal één keer per jaar grote handhavingsacties in samenwerking met buurgemeenten.
- **Overlast ook over gemeentegrenzen heen aanpakken.** Gemeentegrenzen zijn geen belemmering om op te treden tegen overlast of criminaliteit. In wijken die grenzen aan andere gemeenten is meer flexibiliteit nodig om te kunnen handhaven. Wij maken hierover afspraken met buurgemeenten.

V. Een moderne gemeente in jouw Rijswijk

1. Een Rijswijk dat belastingen laag houdt en verstandig uitgeeft

Iedere uitgave die de gemeente doet raakt Rijswijkers en ondernemers in de portemonnee. Rijswijkers en ondernemers betalen belasting en verwachten dat hiermee de juiste keuzes worden gemaakt. Elke uitgave moet je als gemeente kunnen uitleggen. Wij willen onnodige uitgaves stoppen en geld dat over is teruggeven aan Rijswijkers en ondernemers via lagere belastingen. Dit draagt bij aan de bestaanszekerheid van Rijswijkers en de geloofwaardigheid van de overheid. Een gemeente is pas gezond als de financiën op orde zijn. Wij schuiven geen rekeningen door naar toekomstige generaties.

- **Lage woonlasten in Rijswijk.** Rijswijk blijft in de top 3 van gemeenten in de regio Haaglanden met de laagste woonlasten.
- **Belastingen laag houden.** Om bestaanszekerheid te versterken blijven de belastingen zo laag mogelijk.
- **Belastingen terug naar Rijswijkers.** Als de parkeeropbrengsten in de jaarrekening hoger blijken dat begroot, wordt dit via de belastingen teruggeven aan de Rijswijkers
- **Gezonde Rijswijkse begrotingen.** Wij houden de begroting structureel in evenwicht met voldoende risicoreserves. Structurele uitgaven dekken wij met structurele inkomsten.
- **Scherpe keuzes maken over Rijswijkse belastinggeld.** Nieuwe uitgaven, investeringen en bezuinigingen wegen wij integraal af tijdens de momenten van de begrotingscyclus in juli en november.
- **Lobby naar de Rijksoverheid voor Rijswijkse gemeentefinanciën.** De gemeente is voor het grootste deel van de inkomsten afhankelijk van het Rijk. Via de VNG en/of via de Haagse politiek brengt de gemeente actief oplossingen en knelpunten onder de aandacht.
- **Verstandig besturen in Rijswijk.** Nieuw beleid komt in de plaats van oud beleid, tegenvallers worden in het eigen domein opgelost, meevallers vloeien terug naar de algemene middelen.
- **Geen taken zonder knaken.** Rijswijk voert alleen nieuwe landelijke taken uit als de Rijksoverheid daar voldoende middelen voor beschikbaar stelt.
- **Rijswijkse subsidies kritisch bekijken.** Subsidies worden regelmatig getoetst aan het subsidiekader en zo nodig herijkt.
- **Leges zijn niet om winst te maken.** De gemeentelijk leges zijn zoveel mogelijk gebaseerd op de kostprijs. ‘De gebruiker betaalt’ is het uitgangspunt.
- **Eerlijkere kwijtschelding in de afvalstoffenheffing.** De kwijtschelding van de afvalstoffenheffing wordt verlaagd naar 75%. Dat stimuleert alle Rijswijkers om afval goed te scheiden en op te ruimen.
- **Voldoende middelen voor crisis in Rijswijk.** Door de spanningen in de wereld en verhoogde kans op verstoringen (crisis) adviseert de overheid om 500 euro aan contant geld thuis te hebben liggen. Dat is voor de meeste mensen heel veel geld en niet mogelijk. De gemeente houdt daarom voldoende cash geld beschikbaar om in crisistijd uitkeringen in contanten uit te betalen.
- **Voorzichtig met verhoging van de OZB.** De OZB is niet bedoeld om extra geld binnen te halen. Een verhoging van de OZB komt niet alleen terecht bij Rijswijkse woningeigenaren, maar ook bij Rijswijkers in huurwoningen. Verhuurders en

corporaties rekenen de OZB namelijk direct door aan de huurders. Wij zijn daarom extra voorzichtig met het verhogen van de OZB.

- **Keuzes maken.** Grote investeringen moeten breder worden afgewogen, waarbij keuzes worden gemaakt. Niet alles kan.

2. Een Rijswijk met een sterke en kleine overheid

De gemeente is er om problemen op te lossen. Het belang van de Rijswijkers staat altijd voorop. Met eenvoudige formulieren, helder taalgebruik en overzichtelijke regels helpen wij alle Rijswijkers en ondernemers vooruit in het leven, voorkomen wij problemen en frustraties en maken wij Rijswijk klaar voor de toekomst.

- **De gemeente is er voor de Rijswijkers en ondernemers. Niet andersom.** De gemeente communiceert in duidelijke B1-taal en zo visueel mogelijk. Zo kan iedereen eenvoudig met de gemeente communiceren en snappen waar het over gaat.
- **Digitaal inzicht in aanvragen.** Aanvragen voor producten of vergunningen zijn digitaal te volgen, zodat Rijswijkers en ondernemers altijd weten waar ze aan toe zijn.
- **Online aanvragen kunnen doen.** Zoveel mogelijk producten kunnen online bij de gemeente worden aangevraagd. De mogelijkheid om dit fysiek in het Huis van de Stad of via de post te doen blijft bestaan.
- **Slimme toepassing van AI in Rijswijk.** Wij passen AI toe om de dienstverlening te verbeteren en om efficiënter en goedkoper te werken. Wij zorgen ervoor dat algoritmes niet discriminerend werken en letten scherp op privacy.
- **Flexibele dienstverlening.** De gemeente biedt digitale ondersteuning waar het kan en persoonlijke hulp waar het moet. Hierdoor kunnen Rijswijkers zelf kiezen welke vorm van dienstverlening het beste bij hen past.
- **Gebruik van moderne technologie.** De gemeente zet op een veilige manier technologie zoals AI in om Rijswijkers en ondernemers sneller en beter te helpen bij hun vragen en behoeften. Hierbij houden wij oog voor veiligheid van persoonsgegevens en privacy van de informatie.
- **Een sterke rekenkamer.** Een goed werkende rekenkamer is een belangrijke adviseur van de raad. Wij zien dat sommige omliggende gemeenten met een groter verzorgingsgebied een rekenkamer met elkaar delen. Om de positie van de rekenkamer te versterken onderzoeken wij of Rijswijk bij een samenwerking kan aansluiten.
- **Huis van de Stad altijd te bezoeken.** Het Huis van de Stad is fysiek bereikbaar en kent openingstijden buiten kantoortijden voor zaken die niet digitaal kunnen worden geregeld. Een afspraak maken heeft de voorkeur, maar het moet mogelijk blijven om ook zonder afspraak geholpen te worden.
- **Maximaal vier wethouders in Rijswijk.** Om de gemeente prettig bestuurbaar te houden is het sterven om maximaal vier wethouders aan te stellen.
- **Minder externe inhuur.** De inhuur van externe adviseurs is duur en daarom houden wij dit beperkt.
- **Brede samenwerking in de Rijswijkse gemeenteraad.** De gemeenteraad bepaalt de koers, de wethouders voeren dit uit. Wij streven naar een breed akkoord op hoofdlijnen dat in overleg met de gemeenteraad tot stand is gekomen. Het college van burgemeester en wethouders stelt op basis van dit akkoord een werkprogramma samen.

- **Beleid is een middel, geen doel.** Uitvoeren is belangrijker dan een opeenstapeling van beleid. Het opeenstapelen van beleid in Rijswijk gaan wij actief tegen.
- **Samenwerken om Rijswijk sterker te laten staan.** Samenwerken in gemeenschappelijke regelingen. Rijswijk hoeft niet het wiel opnieuw uit te vinden. Samenwerken op gebieden zoals bereikbaarheid, sociaal domein, belastingen en woningbouw verlaagt kosten en verhoogt de efficiëntie.
- **Digitale weerbaarheid vergroten.** Samenwerking met andere gemeenten helpt schaarse ICT-kennis optimaal te benutten en vermindert de kans op uitval van systemen.

3. Een Rijswijk waar iedereen mee kan praten

Rijswijk maken wij met elkaar. Wij bundelen onze krachten en werken met plezier samen om de problemen op te lossen in de Rijswijkse straten, buurten of wijken. Daarom vinden wij het belangrijk dat de gemeente slimme en creatieve initiatieven van Rijswijkers en ondernemers aanmoedigt. En bij belangrijke besluiten worden Rijswijkers in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken.

- **Participatie binnen duidelijke grenzen**. De gemeenteraad is de vertegenwoordiging van alle Rijswijkers. Wij willen dat de gemeenteraad het laatste woord houdt bij het nemen van besluiten. Participatie wordt ingezet binnen heldere en duidelijke kaders en grenzen, zodat duidelijk is waarover wordt meegepraat. Bij het betrekken van Rijswijkers moet duidelijk zijn waar zij invloed kunnen uitoefenen. Goede communicatie is hierbij cruciaal.
- **De stem van de stille meerderheid.** Participatie kan helpen bij het nemen van goede beslissingen. Wij houden scherp in de gaten dat daarbij de stem van de stille meerderheid wordt meegenomen. Zo houden wij balans bij het maken van keuzes.
- **Werken aan draagvlak in Rijswijk.** Bij het opstellen van nieuw beleid worden Rijswijkers die dit direct raakt betrokken. Daarvoor creëert de gemeente vooraf duidelijke verwachtingen om teleurstellingen achteraf te voorkomen. Zo werken wij aan draagvlak en beter beleid.
- **Gemeentelijke taken door Rijswijkers.** Wij ondersteunen maatschappelijke initiatieven waar Rijswijkers zich bij betrokken voelen. Zo kunnen Rijswijkers als zij dat willen gemeentelijke taken overnemen indien zij daarvoor een goed plan hebben.
- **Rijswijkse vrijwilligers zijn goud waard.** Het enthousiasme van de Rijswijkers benutten wij zoveel mogelijk. Vrijwilligers zijn goud waard voor Rijswijk en verdienen het om in het zonnetje gezet te worden. Daarom zitten wij initiatieven van ondernemers en verenigingen zo min mogelijk in de weg met regels en vergunningen en denkt de gemeente proactief mee.
- **De jeugd heeft de toekomst.** Ook de stem van Rijswijkse kinderen en jongeren moet worden gehoord door de gemeenteraad. Wij zijn daarom blij dat de Kinderrechtenambassadeurs zich inzetten om de gemeente te adviseren.
- **Ophalen wat speelt bij Rijswijkers.** Iedere Rijswijkers weet wat leuk is in de eigen wijk en wat beter kan. Wij willen per wijk bij Rijswijkers ophalen wat beter kan. Dit doen wij onder andere via regelmatige wijkschouwen. Er komt geld beschikbaar om eenvoudig te realiseren verbeteringen snel uit te voeren.
- **Sterke wijk- en buurtorganisaties.** Wijk- en buurtorganisaties zijn een goede gesprekspartner voor de gemeente. Ook zetten veel Rijswijkers zich via deze organisaties in voor hun wijk of buurt. Rijswijkers komen elkaar tegen, organiseren activiteiten en vergroten hiermee de samenhorigheid. De gemeente steunt wijk- en

buurtorganisaties, onder andere door het onderhouden van goed contact en het zijn van een aanspreekpunt bij vragen of ideeën. Voorstellen uit het bewonersinitiatief handboek ‘Samen bouwen aan sterke wijken’ betrekken we bij het gemeentelijke beleid.

VI. Doorrekening

Doorrekening

Lijst met investeringen en ombuigingen/besparingen	
	Investering (x1000€)
Structureel	
Werken moet lonen, voorkomen armoedeval	300
Knelpunten aanpak verkeer vanwege toename woningen	1000
Parkeergarages (kapitaallasten)	500
Eenzaamheidbestrijding en betere waardering mantelzorgers	300
Beveiligingskosten evenementen	75
Meer en beter onderhoud van groen	250
	2425
	Besparing/ombuiging (x1000€)
Structureel	
Kwijtschelding afvalstoffenheffing tot maximaal 75%	200
Benutten onderuitputting subsidies, betreft het gemiddeld bedrag dat de afgelopen jaren niet tot uitgave is gekomen t.o.v. begroot	800
Optimalisatie en slimmer benutten van decentralisatie-uitkeringen	400
Efficiency gemeentelijk apparaat, minder beleid	300
Normaliseren sociaal mimimum naar 120% i.p.v. 130%	200
Herprioriteren van uitvoeringsagenda mobiliteit vanwege knelpuntenaanpak	400
Efficientere inkoop van de gemeentepolis aanvullende zorgverkering	150
	2450
Incidenteel	
Verkoop AZC terrein, gebruik voor verbetering solvabiliteit om Rijswijk financieel gezond te houden	10000

DE RIJSWIJKSE VVD